

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De wens van Bileam

Mijn ziel sterve de dood des oprechten,
en mijn uiterste zij gelijk het zijne!

Numeri 23 : 10.

Onlangs maakte ik een begrafenis mee van een kind van God. De Heilige Geest had krachtig doorgewerkt in zijn hart en leven. Vanaf zijn ziek- en sterfbed mocht hij rijk en duidelijk getuigen van de hoop, die in hem was en die gegrond was op het volbrachte werk van zijn Borg en Zaligmaker. De predikant, die de begrafenis leidde, sprak kostelijke woorden vanuit de tekst uit Psalm 45: "zij zullen ingaan in des Konings paleis". Er lag beslag op de talrijke aanwezigen. En door verschillenden werd gezegd: "Zo te mogen sterven is niet erg!" Inderdaad: voor de overledene was het sterven een doorgang tot het eeuwige leven.

Zo te mogen sterven is niet erg!

Het is de mens gezet eenmaal te sterven. Wie redt zijn ziel van 't graf? Wat mens leeft er, die de dood niet zien zal? Ouden moeten sterven, jongen kunnen sterven. Maar het einde is niet voor allen hetzelfde. Niet alleen, dat de één een zware doodsstrijd heeft, terwijl de ander slapend heengaet. Maar ook de dood zelf is niet voor allen gelijk. Voor Gods kinderen is de prikkel uit de dood weggenomen. Voor hen betekent sterven: afsterven van de zonde en doorgang tot het eeuwige leven. Voor de onbekeerden is de dood verschrikkelijk. Voor hen is het vreselijk te vallen in de handen van de levende God.

Bileam stond op de hoogten van Baäl. Vandaar zag hij Israël, gelegerd in de velden van Moab. En de Heilige Geest, die hem als instrument gebruikte, deed hem dat volk, dat hij in opdracht van Balak moest vloeken, kennen als een gezegend volk.

En hij roept het uit: "Mijn ziel sterve de dood des oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!"

Op zichzelf een voortreffelijke wens, die na Bileam door velen is en wordt geuit, en nog meer gedacht.

Maar toch: Bileam, verstaat ge wel echt, wat ge zegt? Ge wilt sterven met het volk, dat ge terwille van de geschenken van Balak zoudt willen vloeken? Ge wilt aan uw zondig leven dat einde verbinden? Bileam, is het waar? Wilt ge zo sterven als de oprechten, die stervende nog Gods lof verkondigen? Bileam, zoudt ge het in de hemel, bij God kunnen uithouden? Nee Bileam, ge wilt niet, ge kunt niet en ge zult niet zo sterven. Uw einde zal vreselijk zijn!

Er is een nauw verband tussen het leven en het sterven. Men heeft wel eens gezegd: een nauw leven geeft een ruim sterven. Ik denk niet, dat het altijd zo is. Maar dit is in elk geval waar: wie zalig wil sterven, moet eerst door het geloof leren leven. De apostel zegt: "Hetzij dat ik leef, hetzij dat ik sterf, ik ben des Heeren!" Nee, de mens wordt bij het sterven niet vernietigd. Als hij sterft, wordt zijn ziel van stonde aan tot Christus, zijn Hoofd, opgenomen. Of hij slaat na de dood zijn ogen op, zijnde in de pijn.

Zij, die door genade voor rekening van Christus leerden leven, zullen na hun doorgang door de doodsjordaan het hemels Kanaän

binnengaan. Zij, die met een onverzoende schuld de dood ingaan, zullen door de rechtvaardige Rechter worden verwezen naar de plaats van de buitenste duisternis.

Hoe zal ons einde zijn? Toch niet maar afwachten, wat het worden zal? Daarvoor is de reis naar de eeuwigheid toch te belangrijk? Met een onzeker "misschien" voortreizen is toch ook te gevaarlijk. Het gaat immers om een eeuwigheid.

"Hopen" zonder grond, zonder de vaste grond Christus onder de geloofsvoeten betekent ijdel hopen en wordt beschaamd.

Paulus zegt: "Het sterven is mij gewin!" Hij wist dus, dat hij van sterven beter zou worden. Hoe wist hij dat? Wel, omdat het leven hem Christus was geworden.

Aan het sterven gaat het leven vooraf. En alleen, maar ook zeker, wanneer het leven ons Christus is geworden, zal het sterven winst zijn, eeuwige winst.

Mijn ziel sterve de dood des oprechten, en mijn uiterste zij gelijk het zijne!

Een voortreffelijke wens!

Maar zal die wens in vervulling gaan, zullen we wel van "staat" moeten zijn of worden veranderd, van kind des toorns tot kind van God, zullen we het leven buiten onszelf in Christus hebben moeten leren zoeken en vinden.

Zullen we die God, Die in en door Christus, ons nu nog Zijn vriendschap biedt, niet blijvend versmaden en Hem de trotse nek toekeren?

Vandaag roept Hij ons nog toe: "Zoekt Mij en leeft!"

Waarom zoudt gij sterven?

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Ook dit keer hebben we weer 5 nieuwe abonnees kunnen inboeken, die zichzelf opgaven of door een ander opgegeven werden. Aan giften mochten we f 51,50 ontvangen, waarvoor onze hartelijke dank. Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van der Redactie

Van de Chr. Geref. kerk te Middelharnis kwam per giro in een gift van f 500,- voor de school van Dundas en Hamilton. Hartelijk dank daarvoor. Het blijkt steeds weer dat verschillende gemeenten in ons land meeleven met onze emigranten in Dundas en Hamilton, die er veel voor over hebben om hun kinderen zolang mogelijk op een eigen school onderwijs te doen geven. Dat moeten ze zelf bekostigen, wat uiteraard vele offers vraagt. We weten dat het hen erg goed doet dat velen in ons vaderland door persoonlijke giften en via hun kerk en in het gebed met hen meeleven.

B.

Uit het land van de Bijbel 66.

C. HET KRIJGSWEZEN (12).
Het "schild des geloofs" (vervolg).
3). Zijn zegen.

De zegen van het geloof is van wereld-overwinnende kracht! Dat lezen we in Hebreë 11 vs. 33: "Welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen". Zo ook in Jo-

hannes 5 vs. 4b: "En dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof". Zo noemt Hebreë 11 meerdere rijke zaken, zoals: "gerechtigheid geoefend", "de beloften hebben verkregen", "de muilen der leeuwen toegestopt", "de kracht des vuurs hebben uitgeblust", "de scherpte des zwaards zijn ontvloten", "uit zwakheid krachten hebben verkregen" en meer verdere zaken waarvan wij lezen in dit hoofdstuk.

"Koninkrijken hebben overwonnen". En daarbij denken we aan David met al zijn overwinningen, maar ook aan al die overwinningen van de verschillende koningen, zowel van Israël als van Juda.

Voorts: "Gerechtigheid geoefend". Denk o.m. aan Hiskia en ook aan Josia, toen hij het Wetboek des Heeren vond en dit zijn volk voorhield.

En dan lezen we: "de beloften hebben verkregen". Ja, hier denken we aan de geboorte van Izaäk, zulks in tegenstelling met Ezau. Voorts ook in vers 33 van Hebr. 11: "De muilen der leeuwen toegestopt". En dan denken we aanstonds aan Daniël in de leeuwenkuil.

Voorts ook aan die drie jongelingen in de vurige oven, waarvan Hebr. 11 gewaagt, namelijk: "de kracht des vuurs hebben uitgeblust".

Welnu! Hebben al die geloofshelden dit alles in eigen kracht verricht? Was het niet alleen door de kracht van Christus, Die door Zijn Geest in het Oude Verbond werkzaam was! Ja, bijzonder ook in tegenspoeden.

En dan denken we aan David, toen hij op zijn vlucht voor Saul in Ziklag woonde? Toen alles hem als 't ware ontnomen was; ja, toen hij tenslotte na het vinden van de zijnen weer naar Ziklag terugkeerde, maar haar terugvond als een verbrandde puinhoop! En wat lezen we dan van hem? "Doch David sterkte zich in de Heere, zijn God!" (I Sam. 30 vs. 6c). En welk een zegen was het, toen Paulus en Silas in de gevangenis te Filippi "Gode lofzongen"!

Ja, toen Paulus op zijn zeereis naar Rome in die vreselijke storm zo rustig de schepeelingen verzekerde, wat we lezen in Hand. 27 vs. 34b: "Want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen". En in vers 44: "En alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan land gekomen zijn".

En was het ook geen rijke zegen van het geloof, toen Luther op de Rijksdag te Worms zo krachtig mocht getuigen door het geloof: "Hier sta ik, ik kan niet anders, God helpe mij!"

Ja, getuigen ook niet de brandstapels van Gods kinderen van die zegen des geloofs!

En dan de gezegende Avondmaals-tafels! Mogen ook die niet getuigen van rijke zegeningen des geloofs, die 's Heeren kinderen wel eens mogen beleven, ondanks al die innerlijke bestrijdingen, welke hieraan voorafgaan! Zie, dat is ook vooral na genoten zegen aan de Tafel des Heeren. En hoe is het ten opzichte van die bange beschuldigingen, welke als vurige pijlen van satan gericht zijn op bekommerde harten, ja, ook op "verzekerden" aangaande het oprechte geloof? O, wat kan bange vrees dan zulke harten vervullen. Maar, wanneer dan het oog des geloofs mag gericht worden op die dierbare Borg, wat kunnen dan zulke bestredenen

rijk getroost worden, wanneer zij door het geloof mogen zien, dat *HIJ* nu al die vurige pijlen, op *Hem* afgeschoten, heeft geblust! En daarom mag Gods kind door het geloof wel eens de rijke *zegen* ervaren van des Apostel's roem: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het die verdoemt?" (Rom. 8 vs. 33 en 34a.)

Wanneer we een en ander geschreven hebben over het "schild des geloofs" en over de *zegen* van het gebruik van dit wapen, dan mogen we er nog wel even de opmerking aan verbinden: wat is het heel erg, *zonder* zulk een schild des geloofs verder te leven in deze zo ernstige tijd, waarin al de machten der hel zich al angstiger opmaken tot de ondergang van het ware christendom. O, dat we ons toch mogen benaastigen om bekleed te worden met die "volledige wapenrusting Gods!" En hoe staat het met de "OVERWINNING" van het geloof? Ten slotte!

Bezitten ook wij dat onmisbare schild des geloofs? Zo neen? Dan missen wij ook de "zegen" ervan! Dan staat ons hart en ons leven nog open voor het zonde-kwaad en voor al de verleidingen ervan!

Welnu! Zo hebben wij nodig die onmisbare "wapenrusting Gods", dus ook dat "schild" des geloofs, waaraan de rijke *zegen* des Heeren verbonden is! Een "eigengemaakt" schild is een "vermeend" geloof, dat ook de "liefde" mist. Dan is men nooit een "arm zondaar" voor God geworden!

Ja, al sprak men zelfs "de talen der engelen", dan zou zulks niets anders zijn dan een "lui-dende schel", zo schrijft de apostel in I Kor. 13 vs. 1.

Het oprechte geloof doet "krachtig" zijn in de Heere en in de sterkte Zijner macht". (Efeze 6 : 10). Zien we dit niet duidelijk bij Jozef, toen hij door de vrouw van Potifar verleid werd tot de zonde van overspel!

Welnu, zo hebben we het "zaligmakend" geloof nodig. Dat is 't geloof, dat de wereld overwint en waaraan de rijkste zegeningen zijn verbonden!

Hier in het strijdperk is de "overwinning" ten dele. Maar eens zal zij *volkomen* zijn!

Gel. lezer(es), mag dat ook uw hoop en uw uitzicht zijn?

Dr.

Ds. v. L.

De merktekenen der christenen

17.

Een christen is niet los te denken van Christus. Tussen beide is er een onlosmakelijke band. Een band, die gelegd is voor eeuwig. Gelijk de naam Christus geen tijdelijke naam is, zo is de naam christen geen tijdsnaam. Niets kan de onderlinge band verbreken. Onafscheidenlijk zijn beide aan elkaar verbonden. Ze horen bij elkaar, zoals het hoofd en het lichaam. De wijnstok en de ranken. Vandaar dat die levensbeelden ook gebruikt worden in de Heilige Schrift om uitdrukking te geven aan de heilige verbintenis tussen Christus en de christen. Christus en de christen. Zo is de juiste orde en niet omgekeerd. Terecht zegt u wellicht, want zo spreekt de Heilige Schrift. Maar dan zullen wij dit ook steeds moeten doen. Eerst Christus en daarna de christen. In de prediking moeten we dit verlangen en in de gesprekken moet dit blijken. Nimmer mogen de kenmerken van de christen of het leven van de christen centraal, voorop staan. Dan wordt er tekort gedaan aan de eer des Heeren. Want Christus is van God. Christus is Gods eigen Zoon. Er wordt tekort gedaan aan Christus Zelf, want Wie wilde Hij niet zijn, Wie is Hij niet en Wie blijft Hij niet. Welk een arbeid heeft Hij op Zich genomen. Welk een werk heeft Hij niet gedaan. Wat wordt er door Hem in de hemel en vanuit de hemel niet gedaan.

Wie de kenmerken van de christen zeer benadrukt, doet ook tekort aan de persoon van de Heilige Geest, want van de Geest staat geschreven: "En Die zal Mij verheerlijken". Nu mogen we door het gestelde, door het vereiste niet vervallen in een ander uiterste nl. de ontkenning, of wegcijfering van de kenmerken. Het is erg wanneer men niet wil weten van kenmerken in de prediking. De prediking beantwoordt ook niet aan de Heilige Schrift, wanneer de kenmerken

ontbreken. Immers het gaat in de bediening van het Woord niet alleen om Christus, maar ook om het kennen van Christus. Het rechte kennen van Hem. Het "hoe Hij gekend wordt" en almeer gekend wordt, mag niet verborgen blijven.

Het dient ook vanuit de Schriften aange-toond te worden tot onderwijzing, tot ontdekking en vertroosting. En dan met dit hoofddoel: Zijn eer en verheerlijking. Want alles wat het ware geestelijke leven kenmerkt zijn vruchten en zegeningen, die de verhoogde Christus door Zijn Geest uit vrije en milde goedheid schenkt.

Zo moeten we ook de behandelde kenmerken, merktekenen van de christen zien en blijven zien. Niets is er, zonder en buiten Christus. Alles is uit Hem, door Hem en tot Hem. Een christen is daarom ook te kennen en te herkennen aan de levendige relatie met Christus. Een relatie, die niet verborgen kan blijven. Gelijk bij een kind bemerkt wordt en blijkt, dat het een moeder heeft, zo wordt bemerkt wat een christen door Christus is. Dat men een christen door Christus is. Door Hem alleen. Vandaar dat de naam christen geen algemene naam is. Het is een naam die spreekt van het wonder van Gods liefde, van 's Heeren soevereine genade. Iemand heeft eens terecht opgemerkt: "de naam christen is een naam rijk van eer, vol van heerlijkheid. Zij bevat een wereld van bloeiende gedachten". De klacht: "ik ellendig mens" kan dit niet verduisteren. Waar die klacht is mag ook de roem zijn. De roem vanwege de eer. De eer door de Heere gegeven. De naam christen is een eer. In de tijd van de vervolgingen sprak die naam bijzonder. Wonderlijk, maar waar. In een tijd van zwaard en vuur, van brandstapel en pijnbank, schaamde men zich niet voor die naam.

Een van de martelaren verklaarde toen men hem naar zijn naam vroeg: ik heet Probus (de Deugdzame), maar mijn edelste naam is christen. En keizer Theodosius moet gezegd hebben: "ik vind er meer heerlijkheid in christen dan keizer te zijn".

Helaas is het gebruik van die naam verwerdlijkt en veruitwendigd. Uitgehoud, of een naam van geringe waarde geworden. Dit kan ook komen door het verduisterde leven van christenen. Het openbaar komen, het blijken van het leven als christen, behoort tot het leven van christenen.

In de Bijbel worden we daarop gewezen. Opvallend wordt ons dit beschreven. Wanneer we Handelingen II lezen, dan werden daar de volgelingen van Jezus Christus christenen genaamd. Naar alle waarschijnlijkheid hebben zij die naam niet van de joden gekregen. Deze hadden reeds een bijnaam voor hen gevonden. Nazaréners, Galileërs. Ook had men die naam zichzelf niet gegeven. Het is een naam door de wereld, de burgers van de stad Antiochië uitgedacht. In die naamgeving tekent zich de wassende kracht van het christendom. Immers tot dus ver had men geen onderscheid gemaakt tussen joden en volgelingen van Jezus. Jezus was in hun ogen niet meer dan een jood. Maar het onderscheid werd gehoord en gezien. Het werd zichtbaar. Het werd merkbaar. De volgelingen van Jezus dachten, spraken, leefden anders. Ze sloten zich niet op in een synagoge, maar trokken met een eigen banier de wereld in.

De naam, uitgedacht voor en gegeven aan Jezus' volgelingen was een scheldnaam, geen erenaam. Evenals in de tijd van vervolging de naam "geus". Een scheldnaam voor de wereld, maar voor de christenen was het een erenaam. De opmerking, de aanwijzing: "dat is een christen", is treffend, tekenend. De waarheid werd daarin uitgesproken. De levende verbondenheid aan Christus. Het leven met Christus.

De naamgeving bleef niet beperkt tot de havenstad Antiochië, de naam "christen" werd wereldwijd. Wanneer Paulus zich bevindt in het stadhouderlijk paleis te Caesarea en zich daar verantwoordt, zegt Agrippa tot hem: "gij beweegt mij bijna een christen te worden". Nu gaan we niet in op wat Agrippa bedoelt, maar we willen wijzen op het woord wat hij gebruikt.

De naam christen was hem niet onbekend en

tevens waaraan christenen te herkennen waren. Wat de identiteit van een christen is. Nu die identiteit ontdekte hij bij Paulus. De man, die daar gebonden voor hem stond is een christen. En Paulus schaamde zich niet voor zijn christen zijn. Het kwam openbaar onder joden en heidenen dat hij een christen was. Nu, dat christen-zijn zoals we dat bij Paulus zien, brengt lijden met zich mee. In zijn eerste brief wijst daar Petrus ook op. De christen kent iets van Christus' lijden. Lijden vanwege de verbondenheid aan Hem. En lijdt iemand, zegt Petrus, omdat hij behoort bij Jezus Christus, die behoeft zich niet te schamen. Hij zegt het zo met nadruk: "Maar indien iemand lijdt als een christen, die schame zich niet". I Petrus 4 : 16a. Immers men misdraagt zich niet. Men kan lijden, omdat men zich misdragen heeft. Zulk een lijden, zegt Petrus, is een verdiend lijden. Wie als een moordenaar lijdt, lijdt terecht. Ook wie als een dief lijdt, of als een boosdoener draagt daarin de straf voor zijn eigen misgrepen.

Een christen, zegt Petrus, behoeft zich niet te schamen. Want zijn lijden brengt hem geen schande, geen oneer. Steeds moet men zich dit bedenken, onder alles wat men overkomt, of wat men moet meemaken. Het lijden kan diepe sporen trekken in het leven, zelfs in het gezinsleven. Het lijden als christen kan veel doen. Maar nimmer schame men zich. Temidden van alles, waarin men komt, of wat men moet meemaken is er stof om de Heere groot te maken.

Petrus zegt dan ook met klem: "zich niet te schamen, maar God te verheerlijken in deze dele". Met het "in deze dele" wordt bedoeld: de bevoorrechting des Heeren. De Heere maakte tot christen en Hij laat als christen leven. Het lijden is ook niet uitzichtloos. Niet zonder hoop. Niet zonder belofte. Zoals Christus na Zijn lijden heerlijkheid ontving, zo zal ook Zijn gemeente heerlijkheid ontvangen. De christen gaat in en door het lijden niet ten onder. Men gaat in Christus de openbaring van Zijn heerlijkheid tegemoet. Welk een toekomst wacht. De gedachte daaraan, de zekerheid daarvan geeft vreugde. Die vreugde tempert het lijden.

Dit alles beschrijft Petrus in zijn eerste brief, in het eerste hoofdstuk. Wie nu lijdt om de naam van Christus is niet te beklagen. Men is zalig. Petrus schrijft: "Indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wil, zo zijt gij zalig". Wie lijdt om de gerechtigheid wordt zalig genoemd. Om der gerechtigheid wil d.i. om het doen van Gods gebod, het geloof in Jezus Christus. Het prediken van Zijn evangelie. Het weigeren van zonde en afgodendienst. Het wandelen naar Zijn evangelie. En Jezus Christus zegt in Zijn prediking: "Zalig zijt gij, als u de mensen smaden en vervolgen en liegende alle kwaad tegen u spreken om Mij-nentwil. Verblijdt en verheugt U, want uw loon is groot in de hemelen, want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn". Matth. 5 : 11, 12.

Wie lijdt, omdat hij de naam van Christus draagt, behoeft zich ook geen zorgen te maken, als hij gesmaad wordt van mensen. Van Godswege wordt hem of haar gezegd, dat men zalig is. "Want de Geest der heerlijkheid en de Geest van God rust op U", staat er in I Petrus 4 : 14.

Die Geest doet Zijn heilswerk. Sterkend, bemoedigend. Verheffend. En daarom is er temidden van druk en lijden stof tot danken en het verheerlijken van God. Calvijn schrijft in zijn commentaar op Petrus: "Waarlijk, dit is geen geringe weldaad van God, dat Hij ons, na ons van de gewone straffen der zonden vrijgemaakt en losgekocht te hebben, tot een eervolle strijd roept, dat wij om het getuigenis van Zijn evangelie verbanningen of gevangenissen of smaad of de dood mogen lijden".

En de Heere zegt in Petrus' brief: "Maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, alzo verblijdt U opdat gij ook in de openbaring van Zijn heerlijkheid U moogt verblijden en verheugen". I Petrus 4 : 13.

Ds. M.C. Tanis.

Een troostwoord bij de gedachte dat alleen zullen moeten zijn

De zieke moet vaak veel alleen zijn. Terwijl

anderen opgaan in de verschillende bezigheden van het leven, is hun lot alleen te zijn, met hun gedachten, mogelijkheden, ingekeerd tot zichzelf met geen gezelschap dan van hun pijnen. Soms hebben zieken geen vrienden die bij hen kunnen zijn en soms kunnen vrienden slechts voor een zeer klein ogenblik bij ons blijven, want het leven is bedrijvig en er zijn weinig mensen, die geen werk hebben, dat op hen drukt, dat moet worden gedaan.

Het is geen wonder wanneer enige hartklachten de eenzaamheid van de ziekte vergezellen. De mens was door God geschapen voor gemeenschap en niet voor alleen-zijn. Het is niet zondig, het is heel natuurlijk dat we ons bij de gedachte aan eenzaamheid ellendig gevoelen.

Maar er is veel vertroosting te verkrijgen, wanneer we bedenken, dat alleen te zijn er ver van is alleen kwaad te zijn, want het heeft zijn goede dingen.

De oppervlakte van de aarde, bevolkt met levende wezens, met wuivende bomen en grazende ossen en bezige mensen, heeft een ontelbaar aantal vormen van schoonheid, maar ver weg, beneden in de diepten van de oceaan, is ook schoonheid; er zijn in z'n koralen en schelpen en wat we onkruid noemen en in z'n levende bewoners veel vormen van schoonheid te zien, ongelijk inderdaad aan die welke behoren tot de oppervlakte van de aarde, maar toch schoonheid, beide in vorm en kleur.

Laten we nu zoeken in onze tijd van eenzaamheid (of zelfs in onze tijden van alleen-zijn, want we kunnen alleen zijn zonder eenzaam te zijn) naar enige van hun schone dingen; laten we daaruit onze vertroosting putten.

Zie eerst op uw Heere en Meester, Jezus Christus; Hij was alleen. Hij was alleen in Zijn grote verzoeking. In al die tijd in de wildernis zag Hij geen menselijk gezicht, Hij hoorde geen menselijke stem en Hij Die bezet was met medelijden met de mensen en de menselijke noden, was van de mensen afgesneden. De ene boze kwam tot Hem, maar wat betreft menselijke gemeenschap alleen!

En u hebt gemeenschap met Zijn lijden. Sterk uzelf in de eer van in een geringe mate evenals Christus was te zijn.

Wanneer we naar de massa gaan, moeten we verwachten de beproevingen van de massa en wanneer in de eenzaamheid, dan de beproevingen van de eenzaamheid. Maar in elk geval, we mogen gemeenschap met Jezus hebben.

En Jezus was alleen, zonder menselijk meeleven. In één woord, Hij was altijd zonder deze. Hij begeerde ze niet, maar onttrok er zich daadwerkelijk aan, van tijd tot tijd was Hij 'met Zichzelf alleen'.

We denken dat er in menselijk meeleven enige ondersteuning is, en die is er, maar het is een ondersteuning die niet doordringt tot de diepten van onze natuur en die ons nooit kan opheffen tot iets van blijvende waarde. In het missen ervan missen we minder dan we veronderstellen. Menselijk meeleven droeg Jezus niet door iets. Wat Hij deed, deed Hij zonder dit en wij mogen hetzelfde doen. Hier zijt gij dus in gemeenschap met Jezus, werp uzelf op de eenheid met Hem en al kan niemand uw geduld begrijpen, niemand uw houding verstaan, zoals het met Hem was, zo zal het met u zijn. Uw omstandigheden zijn gelijk de Zijne. Hij wil u, naar uw maat, aan Hem gelijk maken.

Hij was alleen in Zijn angst. Zij die op z'n minst met Hem hadden moeten waken slapen. Alleen de Hemel hoorde Zijn zuchten en zag Zijn bloedig zweet; en toen Hij was gesterkt was het niet door menselijk medeleven, maar door een engel uit de hemel.

We kunnen alleen moeten zijn in veel van onze pijn. Het zou een grote troost voor ons zijn wanneer er een hand was om te drukken. Het zou zelfs een vertroosting zijn te gevoelen dat ons zuchten, of ons kermen, of onze moeilijke ademhaling een medelevend oor trof en een weerklink verwekte in enig medelevend hart, maar dat kan niet wezen, we moeten alleen zijn. Laten we dan zeggen: "Ik ben in mijn geringe mate zoals Gij geweest zijt, o mijn Heere."

Jezus was zeer vaak alleen, bij gebrek aan meeleven en in het alleen-zijn van niet begrepen te worden. Denk er aan, dat, hoe weinig medeleven u ook moogt hebben, u meer hebt dan Hij had; hoe vaak gij niet begrepen moogt worden, gij zijt nooit zo vaak niet begrepen als Hij was. U moogt dikwijls tot uzelf zeggen: 'Ach, hoeveel beter ben ik af dan Gij waart, o mijn Heere'. En Jezus zal ons vergunnen één met Hem te zijn. Hoewel wij niet kunnen afdalen in de diepten van Zijn lijden op enigerlei wijze, we kunnen toch in gemeenschap ermee zijn wat betreft de 'soort', en in gemeenschap met Hem te zijn zal elk uur van alleen-zijn verlichten.

Maar het *alleen-zijn* is niet noodzakelijk *eenzaamheid*. We kunnen er niets aan doen dat we alleen zijn. De omstandigheden, waarin we verkeren maken het mogelijk noodzakelijk dat we zo zijn. Maar vele gevoelens van *alleen-zijn* kunnen enkel van onszelf komen. Jezus, toen hij wat de wereld betreft geheel alleen was, was in gemeenschap met de Vader. Alleen te zijn in de vreesaanjagende zin van het woord is één ding, alleen met God te zijn is een andere zaak.

Bemoedig *uzelf* in de gedachte van 'een geschenk' en dat geschenk is van uw Vader. En dat geschenk zult u nooit hebben zonder Zijn stem die tot u spreekt en zonder uw stem die uitroept in antwoord op de Zijne. Maar er is een andere bron, niet de minst werkelijke, omdat zij lager is waaruit u veel geluk kunt putten. Uw gedachtenwereld, uw verbeelding kunnen uw alleen zijn wegnemen en veel voor u doen. Vele mensen hebben hun eenzaamheid op deze wijze verwerkt, dat het kan worden gezegd, dat zij nooit zo weinig alleen zijn dan wanneer zij alleen zijn.

Ons ziekbed, of onze sofa, of armstoel zijn niet de enge beperking van onze levenssfeer. We moeten die gedachte in een moment verlaten, we moeten die ver achter ons laten. Onze lichamen worden ongetwijfeld vastgehouden in de ziekenkamer, maar onze lichamen zijn niet wijzelf. We hebben dat in ons wat onze huidige verblijfplaats kan bevolken, waar we wonen, met de verwachtingen en gedachten en werkelijkheden van het andere leven. Ons voorstellingsvermogen is om te gebruiken, evenals elk ander ding. Laat ze worden geheiligd en gehouden binnen hun eigen beperkingen en zij zullen ons zegen brengen. Laten we vaak in onze tijden van alleen-zijn denken aan de heilige engelen die rondom ons zijn of de werkzaamheid en eeuwigdurende gezondheid van dat land waar we heengaan. Laten we trachten onder de werkzaamheden van een ander leven te leven, hoewel we onttrokken zijn aan die van dit leven. Dus, we kunnen vele vrienden hebben, dus, we behoeven nooit zonder vrienden te zijn.

Het zal ook een vertroosting voor ons zijn wanneer we kunnen zien, dat deze toestand van alleen zijn mogelijk in werkelijkheid zeer goed is. We kunnen nooit enig geluk vinden in een conditie, die naar onze beredeende beschouwing naar zijn eigen aard ontbloot is van goed.

Nu, er is zeer vaak veel hulp uit de hemel in ons alleen zijn. Zoveel is daar, dat onze Vader vaak Zijn kinderen alleen plaatst, opdat zij kunnen worden geholpen.

Het is groot dat we niet afgeleid worden in het alleen zijn. We horen Christenen voortdurend klagen over de afleidingen van het leven, maar er is weinig dat aftrekt in de ziekenkamer. De stilte van het staan aan een zijde van de levensweg en onder de schaduw is ons deel. Veel dat ongetwijfeld bezet houdt bij daadwerkelijke inspanning hebben wij niet, maar veel van het geestvermoeiende dat eigen is aan het bezig zijn wordt ons ook bespaard. Een weldadige stilte behoort de onze te zijn. Wanneer dit niet zo is, leven we beneden de privileges van onze stand en slepen we ons mee naar een sfeer die bij een andere behoort. Neem uw stilte als een zegen aan.

En wie heeft zulke gelegenheden om met God te spreken en naar Hem te horen als u hebt? U is bijna gelijk aan Mozes op de berg. Bedenk ook dat grote dingen voortgekomen zijn uit de eenzaamheid. Grote mensen zijn

er mee in aanraking gekomen. Het is de werkelijke bakermat voor meditatie en nadenken en wat is iemand zonder nadenken? Maar laat uw gedachten geen verkeerde richting nemen. Laten ze niet te veel gericht worden op uzelf. Weeg het inwendige af tegen het uitwendige, de weg om te voorkomen dat we overstelpt worden door het overdenken wat we zijn, is door terzelfder tijd te overdenken wie God is.

En, als het mogelijk is, breng het denken in evenwicht door activiteit. Het werk van de ziekenkamer en de zieke kan naar de aard van de dingen niet groot zijn, mogelijk kan het zelfs niet erg nuttig zijn. Maar wat op zichzelf niet zeer veel kan zijn kan heel veel voor u zijn. Daarom, neem u zoveel als u kunt altijd uw dagelijkse geringe werk voor en u zult het genoeg smaken, dat altijd volgt op het volbrengen, op gedaan werk. Vergelijk het werk niet met dat van anderen. Gij hebt niets te maken met het hunne, wees gelukkig met het uwe en wees tevreden. Het is mogelijk een arme weg om voor uzelf troost te putten bij het beschouwen van de ellenden van anderen, toch zal het ons zeker wat gelukkiger maken in onze omstandigheid van alleen te zijn, wanneer we bedenken dat er velen zijn, die veel van wat ze hebben zouden willen missen, wanneer ze wat meer alleen zouden kunnen zijn. Gedreven hierheen of daarheen, in de weg van bezigheid of genoeg en mogelijk zorg in het gezin, verlangen zij naar rust, die zij niet krijgen.

En er zijn velen, die mij misschien benijden die werkelijk alleen zijn temidden van duizend mensen. Zij hebben inderdaad hun eenzaamheid, niet van plaats, maar van hart. Daarvan kunnen wij vrij zijn. Er is geen reden waarom de rustige plaats waarin wij gezet zijn niet zou zijn een plaats van blijdschap, als onze weinige vrienden en hun weinige bezoeken en onze eigen menigvuldige gedachten en Gods vele bezoeken onze wildernis en eenzaamheid een blijde plaats maken en onze woestijn verheugen en doen bloeien als een roos.

Verzamelde Geschriften van Hendrik de Cock, deel 2

3.

We willen luisteren naar wat De Cock nog meer over het ware zaligmakende geloof zegt:

.... Gelijk door deze genade de mensch zijne eigene nietigheid en gebrekkigheid bespeurt, en dat hij dieshalve gewaar wordt, hoe noodzakelijk het zij, eenen gestadigen voorraad van invloeiingen te genieten om hem in zijn doortocht te vergezellen, zoo ontvonkt zij tevens de ziel om God in Christus aan te kleven en op de belofte te zien als Ja en Amen in Christus, en op den Heer te wachten in die gestalte, als met den mond smakende naar de belofte Gods, die niet liegen kan; zuigende als het ware aan deze borst, en trekkende den gestadigen onderstand die tot zijn verlichting, hulp, vertroosting en bemoediging van nooden is.

.... Deze aandrijving en werking der ziel kan plaats hebben (gelijk Gods Woord, Ps. 30 : 7, 8. Phil. 2 : 2, en onze formulieren getuigen Geloofsart. 29, 33 enz. schoon onze L.O. (dat is een afkorting van: **lichtschuwende onderzoeker**; zo noemt De Cock de man die hem bestrijdt zonder zijn naam te noemen, B.) zulks ontkenne en bespote, pag 17, omdat hij die ongedronde Monniken waan en Nonnen betrouwen pag. 18 voorgesteld onder. voor het ware geloof en vertrouwen houdt in zijn blindheid). Zelfs dan als er weinig of geen betrouwen of vrijmoedigheid is, om een belang in God als het hare voor te staan: weinig of geene overtuiging van haar geloove; weinig of geene toeigening van de belofte als de hare: Maar in tegendeel kan er wel vrees en beving, veel twijfeling en duisternis wezen, en echter kan er nog wel zoodanig een ijver der ziel zijn jegens Christus en al zijne belangen, en zoodanig eene onwilligheid om iets te doen hetwelk ten aanzien van Christus en zijne zaak eene vorongelijking zou mogen wezen, dat die ernstige begeertens verwekken zal, om zich jegens hem oprecht en eerlijk te gedragen; en hen aan te dringen, om de tegenwoordigheid des Heeren, en de

hulp zijner genade te zoeken, en op hem te zien volgens zijn woord met een voornemen des harten, om door zijne bijstaande genade, hem ooit te verloochenen of van de waarheid af te wijken, hoe heet ook hunne verdrukking en vervolging om die zaak zou mogen wezen.

Van dit geloof denk ik, zullen de Monniken en Nonnen over het algemeen met onzen L.O. weinig af weten, en die taal zullen zij zich als de hunne niet toe eigenen, maar echter is dit geloof noodzakelijk tot onze zaliging, en de eenige bron en oorzaak aller goede werken volgens Gods woord, al onze formulieren, en aller vrome en Godvreezende mensen, die de Heer door zijnen H. Geest gegeven heeft te verstaan de verborgenheden van het Koninkrijk der Hemelen.

Hierna gaat De Cock, ook gegrond op Gods Woord en de belijdenis, spreken over de God verheerlijkende vruchten en goede werken die hieruit noodzakelijk bij al Gods kinderen voortvloeien. Hij zegt veel goede dingen, maar we kunnen niet doorgaan met citeren. Het hele geschrift getuigt ervan dat De Cock alles gedaan heeft om de waarheid van Gods Woord naar voren te brengen. Daarom heeft hij dingen gezegd die ook voor onze tijd nog van belang zijn.

Het 24e geschrift bevat de Tweede verzameling van eenige brieven der geloovigen; ten blijke hunner Overeenstemming en ter openbaring van de Dwalingen en het verderf onzer dagen.

Prof. Drs. D. Deddens schrijft ter inleiding o.a.:

Zoals we gezien hebben, gaf De Cock in mei 1834 onder de titel *Overeenstemming der geloovigen* (...) een tiental door hem ontvangen brieven in het licht. Ze waren afkomstig uit negen provincies van ons vaderland en uit Oost-Friesland, en vormden een kleine selectie "uit de menigte die mij ter bemoediging, vertroosting en versterking toegezonden zijn". Ze werden door hem uitgegeven met tweeërlei doel. In de eerste plaats wilde de publikatie laten zien, hoe de geloovigen overeenstemden in "de ware Zaligmakende vrije genade leer". In de tweede plaats wilde ze doen blijken, hoe de deplorabele toestand van de kerk hen drukte en bedroefde. De Cock sprak de hoop uit, dat de uitgave onder Gods zegen zou mogen dienen tot de bekering van velen die de dwaalleer aanhingen en voor de kerkelijke toestand medeverantwoordelijk waren.

Op die eerste selectie laat hij nu een tweede volgen.

De titel vertoont variatie en de voorrede is korter. Het aantal brieven is kleiner, namelijk zeven. Voor zover zij aan De Cock gericht werden (met twee brieven is dat niet het geval), zijn ze afkomstig uit slechts drie provincies, terwijl ook nu de laatste brief uit Oost-Friesland is.

In deze nieuwe brieven weerspiegelt zich de inmiddels gewijzigde situatie. De eerste brief van de vorige reeks was gedateerd 27 december 1833, de laatste 25 maart 1834. De vroegste brief van deze tweede verzameling is van 27 oktober 1834, de laatste heeft als dagtekening 2 februari 1835. Tussen 25 maart en 27 oktober 1834 is er heel wat gebeurd. Op 25 maart moest het provinciaal kerkbestuur zich nog uitspreken over De Cock's schorsingsvonnis en op 27 oktober is het al weer twee weken geleden dat de afscheiding een feit werd. Bij de eerste brief heeft De Cock inkwartiering van twaalf militairen en bij de laatste brief zit hij al ruim twee maanden in de gevangenis.

De Cock zegt in zijn voorrede dat deze brieven "van verschillende inhoud en strekking zijn". Ze zijn inderdaad zeer gevarieerd.

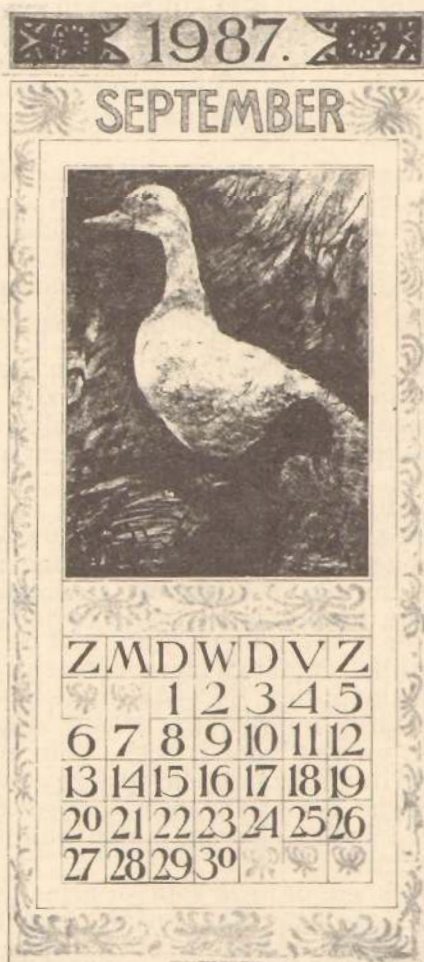
(....) De derde brief is van De Cock zelf: hij beantwoordt de brief uit Drente (van een koopman in Drenthe B.) (....)

Geen brief aan De Cock, ook geen brief van De Cock is het nu volgende schrijven. Deze vijfde brief werd door een gemeentelid, een "handwerksman", geschreven aan zijn predikant. In zijn voorrede geeft De Cock een kort commentaar. (....)

De zevende en laatste brief is verreweg de uitvoerigste. De Cock vermeldt dat hij van de hand van een geleerde is, en het is duide-

lijk dat de schrijver een theoloog zal zijn. Hij heeft De Cock nog nooit ontmoet, maar gevoelt "hartelijke vereeniging" met zijn persoon en werk. De Cock acht deze brief bijzonder belangrijk, omdat daarin zijns inziens het kerkbederf grondig en in zijn gehele omvang wordt aangewezen.

B.

Van Hoytema kalender 1987

We hebben al verschillende jaren in ons blad melding gemaakt van deze kalender. We kunnen dat nu weer doen, met een woord van aanbeveling. Hierboven vindt men een afbeelding van de maand september. Elke maand is er een afbeelding van eenden opgenomen. De weken beginnen met de zondag. Terecht. Daar maken we met instemming melding van. De kalender is een sieraad aan de wand. De prijs is f 24,90. Bijgevoegd is een litho van een zeldzaam aquarel van de hand van de kunstenaar Van Hoytema. De kalender is uitgevoerd in veelkleuren-offset op formaat 45x21 cm. De uitgever is A.G. Schoonderbeek, Jordaan 40, 1251 PD Laren N.H.

B.

Gevangenenkalender 1987

Deze kalender is een uitgave van de Christelijke Stichting Hulp Gewetensvervolgden, postbus 80, 1619 ZH Andijk, tel. 02289-2824. De grondslag van de stichting is de Bijbel als het onfeilbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God. De belijdenisschriften worden niet genoemd. De doelstellingen zijn:

1. De christenen in ons land op te roepen meeleven te betonen in woord en daad aan allen die om hun geloof of in hun godsdienstuitoefening gehinderd, ofwel geheel of gedeeltelijk van hun mensenrechten beroofd worden.
 2. Op te komen voor het recht van alle christenen en Joden hun geloof in vrijheid te belijden. Zich waar mogelijk ook in te zetten voor niet-christenen die geheel of gedeeltelijk hun mensenrechten zijn ontnomen, mits zij geen geweld gebruikt of gepropageerd hebben.
 3. Publiek protest aan te tekenen tegen alle vormen van onmenselijke behandeling van gevangenen om het geweten.
 4. De stem van vervolgde christenen in de vrije wereld te laten klinken.
- De kalender ziet er goed verzorgd uit. Voor elke maand is er een blad met een mooie kaart die afgeknipt en aan gevangenen opgestuurd kan worden. De kaarten zijn voor-

zien van een bijbeltekst in zes talen. Bij de Nederlandse tekst is niet de Staten Vertaling gebruikt, maar een andere. Dat vinden we een groot bezwaar voor een aanbeveling van de kalender. Het zegt ons ook wel iets van de opvattingen van het bestuur.

De kalender kost f 7,50, exclusief porto en is bij bovengenoemde stichting te bestellen.

De stichting is bezig met een "Kerstgroeten-actie". Men kan bij de stichting een of meerdere pakketjes van vier kaarten aanvragen. Die krijgt men voor niets. Wel moet men de porto betalen. Erbij zitten richtlijnen voor het versturen, plus adressen.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 22.

"Daarna maakte ik mij des nachts op, ik en weinige mannen met mij, en ik gaf geen mens te kennen wat God mij in mijn hart gegeven had om aan Jeruzalem te doen, en er was geen dier met mij dan het dier waarop ik reed. En ik trok uit bij nacht door de Dalpoort, en voorbij de Drakenfontein, en naar de Mistpoort, en ik brak aan de muren van Jeruzalem, dewelke verscheurd waren, en hare poorten met vuur verbrand.

En ik ging voort naar de Fonteinpoort, en naar des konings vijver; doch daar was geen plaats voor het dier om onder mij voort te gaan.

Toen ging ik op des nachts door de beek, en ik brak aan de muur, en ik keerde weder en kwam in door de Dalpoort; alzo keerde ik wederom."

Neh. 2 : 12-15.

Beste jongelui!

Drie dagen lang heeft Nehemia in Jeruzalem doorgebracht, voor hij daadwerkelijk iets ging ondernemen. Het zijn voor hem dagen van bezinning en gebed geweest. God had het hem in zijn hart gegeven om de muren van Jeruzalem te herbouwen. Hij moest het goede voor de stad zoeken. Dat was geen kleinigheid. Het was een gigantisch werk. Wij hebben tegenwoordig allerhande moderne hulpmiddelen waarover men vroeger niet beschikte. Het moest praktisch allemaal met de hand gebeuren. Dat Nehemia er tegen op gezien heeft is een heel menselijke zaak. Er was echt wel moed voor nodig om dit opbouwwerk aan te pakken. Geloofsmoed! En dat mocht hij door genade hebben. Hij was door God in dienst genomen. De Heere had hem geroepen. En Hij Die roept is getrouw, Die het ook doen zal. Dat geloofde Nehemia zeker. Dat is het geloof dat ook nu nog al degenen kennen, die door de Heere geroepen zijn om de muren van Jeruzalem te bouwen. Dat zijn geen eigen kerkmuurtjes, maar dat zijn de muren van het koninkrijk Gods. De kollega's die dit lezen weten daarvan mee te spreken. Zij kennen tijden van ingezonkenheid, maar ook tijden waarin zij biddend het aangezicht des Heeren zoeken en daardoor weer kracht ontvangen, om in Zijn mogendheid weer aan het werk te gaan. De Heere toch zal in dit moeilijke leven, Zijn gunst- en erfvolk nooit begeven.

Nu behoeft men geen predikant te zijn, om deze ervaring te hebben. Tijden van moedeloosheid worden in het leven van al Gods kinderen gekend. Ook van jongens en meisjes. De oorzaken kunnen heel verschillend zijn. Men zit dan, als men naar de omstandigheden kijkt en naar de werkopdracht die voor ligt, moedeloos terneer. Men ziet het dan niet meer zitten. Gelukkig als men in die dagen, waarin er dan schijnbaar niets gebeurt, toch zijn verwachting van God mag hebben. Want dan kan men op Gods tijd in Zijn kracht weer verder. Hij is toch Israëls God, Die krachten geeft. Van Wie al het volk zijn sterkte heeft. . . . Jonge vrienden en vriendinnen, weten jullie daar ook van? Dan is de geschiedenis van Nehemia, hoe oud deze ook is, nog bemoedigend. Men zegt in deze moderne tijd wel eens: Wat moet je nu met die ouderwetse bijbel doen? Dat zal het ongeloof nooit weten. Doch wanneer hij gelovig mag worden gelezen, dan is hij ook in deze donkere tijd nog een lamp voor de voet en een licht op het pad.

Wanneer die drie dagen voorbij zijn, gaat

Nehemia op stap. Hij gaat niet regelrecht bouwen. Neen, hij wil eerst het geheel eens gaan overzien. Hij wil dat in alle stilte doen. De omgeving mag daar voorlopig nog niets van weten. Daar zou hij meer last van hebben dan gemak. Hij kiest daarom voor zijn inspektietoht de nacht uit. Zelf gaat hij op een rijdier de tocht ondernemen. Dat zal wel een ezel geweest zijn. Enige weinige mannen, vertrouwelingen, vergezellen hem. Hij is drie dagen van te voren in het noorden de stad ingekomen. Hij kan zich dat nog goed herinneren. Ik schrijf dat zo, omdat Nehemia overeenkomstig zijn schrijfrant, het reisverslag zelf geschreven heeft. Het staat steeds in de ik-vorm. Niet omdat hij zo met zijn "ik" voorop stond, maar omdat hij zich bewust was in dienst van zijn God, zijn Zender, zijn werk uit te voeren.

Vanuit het noorden gaat hij naar het westen en komt dan eerst bij de Dalpoort. Als hij die doorgegaan is gaat hij verder naar de Drakenfontein en naar de Mistpoort. Dat laatste zal een plaats geweest zijn, waar men gewoon was het vuil te verbranden. Want die poort wordt ook wel de Aspoort genoemd. Jullie kunnen dat je wel voorstellen. Het is donker. Het maanlicht beschijnt zijn pad. Hij trekt van poort tot poort. Daartussen liggen de stukken muur. Hij zijn hele grote stukken. Ik weet niet hoeveel honderd meter lang. Want het was geen huismuur, maar een stadsmuur, waarin zich verschillende poorten bevonden. Alles wat zijn oog in het schemerdonker ziet is niets anders dan ellende. Neen, Hanani had niet gelogen. Het was niet overdreven, toen hij hem vertelde dat de muren waren verscheurd en de poorten met vuur verbrand. Het was overal een puinhoop. De muurresten, die nog overeind stonden, betekenden ook niet veel. Wilde men goed werk leveren dan zou dat ook allemaal nog afgebroken moeten worden. En met de poorten was het niet beter gesteld. Met die halfverbrande pilaren was weinig meer te beginnen. Hier en daar stapt hij even van zijn rijdier af. Hij juttert aan de stukken die nog overeind staan. Doch alles wankelt. De muur zal geheel moeten worden vernieuwd.

Als hij de Mistpoort of de Aspoort gepasseerd is dan komt hij bij de Fonteinpoort. Daar gaat hij wat de stad in, in de richting van des konings vijver. Dat was vroeger een weeldeplaats. Een vijver in de buurt van het paleis van de koning. Dat is natuurlijk een heel mooie vijver geweest. Voor een paleis moet je jezelf geen vuile moddersloot voorstellen. Dat kan een kind, dacht ik, wel begrijpen. Doch zoals het hier er uit ziet, heeft hij het eigenlijk nog niet aangetroffen. Zijn rijdier kan zelfs onder hem niet meer door gaan. Hij moet als het ware op handen en voeten klauteren om de treurige toestand in zich op te nemen. Het is allemaal ellende wat hij ziet. Het is een nacht die hij niet gauw vergeten zal. En nog is hij niet aan het eind. Hij moet nog verder. En die zelfde nacht vervolgt hij zijn reis. Hij gaat door een beek. Daar zal hij niet met droge voeten door gekund hebben. Het is zelfs levensgevaarlijk om in het donker door een beek te gaan, die vol met puin ligt. De muur loopt daarlangs. Hij herhaalt wat hij al zo menig maal gedaan heeft in deze nacht. Hij breekt aan de muur. De stenen liggen los, voor zover ze nog op elkaar liggen. Hij kan bij het waarnemen van al deze droeve dingen, niet anders doen dan meewarig het hoofd schudden. Zo komt hij tenslotte weer bij zijn uitgangspunt terecht: de Dalpoort.

De morgengloren van de komende dag beginnen zich te vertonen. Doch in de gedachtenwereld van Nehemia is het nog nacht. Ik geloof dat wij het ons zo wel moeten voorstellen. De tocht was voor het lichaam vermoeiend. En als je lichamelijk vermoeid bent, dan ben je geestelijk ook meestal aan het eind van je krachten. Mogelijk heeft hij in de morgen van vermoeidheid nog wat geslapen. Ik weet het niet. Menselijk is het wel.

En welke gedachten zullen hem dan nog bezig hebben gehouden? Jeruzalem, de stad Gods, zo als die van ouds genoemd werd. Het was één troosteloze zaak. En de oorzaak van dit alles was niet het goeddoen van het volk.

Ook niet het goeddoen van Nehemia. Jullie herinneren je wel zijn gebed, waarin hij belijdenis deed van de schuld van het volk, waar hij niet boven stond, doch waarmede hij zich één wist. Hij kon met Jeremia wel zeggen: Ik ben de man die ellende gezien heeft, door de roede van Uw verbolgenheid. En dat allemaal vanwege onze zonden. Want waren er geen zonden, dan waren er geen wonden. Waren er geen zonden dan zouden er geen verbroken muren en verbrande poorten zijn. Bij de overdenking van al deze ellende zoekt hij naar het aangezicht van God. Waar moet hij met zijn nood anders heengaan dan tot God? Die kan alleen kracht geven, Die moet hem wijsheid geven, Die moet hem alles geven wat hij nodig heeft om het herbouwwerk tot stand te brengen. Het geloof in zijn God geeft hem moed. Door het geloof alleen kunnen krachtige daden worden verricht. Wat bij mensen onmogelijk is, is door het geloof mogelijk bij God. Denk daar eens over na. En dan gaan we de volgende keer verder.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Boeken van J.J. Groen en Zoon.

Postbus 11031, 2301 EA Leiden, tel. 120493.

1. **Een Fries in het dorp** door Pleun R. Troost. De Fries is Tjalling Dijkstra, een advocaat, wiens ouders hem twee boerderijen en verder bezit hebben nagelaten. Hij had op het punt gestaan om in het huwelijk te treden, maar zijn verloofde had de verbintenis verbroken. Dat had Dijkstra zich zeer aangetrokken. Hij had een boerderijtje in de Hoeksewaard gekocht. Dat had hij laten opknappen. Daar had hij zich gevestigd. Als hulp kreeg hij een jonge weduwe met een lief meisje. Er worden allerlei voorvallen beschreven waaruit we kunnen zien hoe het gaat in een dorpsgemeenschap. Het einde is dat de rijke en geleerde Dijkstra met zijn hulp, een arme, onontwikkelde weduwe, in het huwelijk treedt.

Het is een mooi verhaal, maar we vragen ons wel af, of er wel zulke volmaakte mensen zijn, zoals de Fries hier getekend wordt. De prijs is tot 1 januari 1987 f 15,-, daarna f 18,75. Het is gebonden uitgegeven en telt 145 blz.

2. **Rachel de groenteverkoopster en andere gedichten.**

Dit boek van 192 blz. bevat vele korte en lange gedichten. Sommige zijn van Ledeboer, de Genestet en andere bekende dichters. De meeste gedichten zijn naamloos. Ze zijn door de redactie van "De vriend van oud en jong" verzameld. Vandaar de grote verscheidenheid. We vermoeden dat verschillende van de gedichten wel eens op een jaarvergadering van een vereniging of bij een andere gelegenheid zijn voorgedragen. Ze hebben een leerzame strekking. We moeten in het algemeen niet denken aan gedichten die aan een bepaalde eis van de dichtkunst voldoen, maar aan verzen die op een berijmde wijze bepaalde waarheden naar voren brengen of raadgevingen doen. Dat is leerzaam. Vandaar dat we het boekje kunnen aanbevelen.

Het telt 192 blz. De prijs is tot 1 januari 1987 f 15,-; daarna f 18,75. Het is gebonden uitgegeven.

3. **Geen onrecht in God gevonden.**

Dit boek is uitgegeven onder redactie van "De vriend van oud en jong".

In dit boek vinden we een eenvoudige verklaring van de Dordtse Leerregels. Deze verklaring is eerder verschenen in een reeks artikelen in het blad "De Vriend", aan velen welbekend. Op aandrang van verschillende kanten is de redactie van dit blad er toe overgegaan de artikelen in boekvorm uit te geven. Daardoor zijn ze van blijvende waarde en binnen het bereik van velen, die de artikelen niet in "De Vriend" hebben gelezen. Dat achten we van groot belang. Onze belijdenisgeschriften zijn veel te weinig bekend, hoewel de kerk zich daarin uitgesproken heeft omtrent hetgeen zij in overeenstemming met de Schrift gelooft.

In een inleidend hoofdstuk schrijft de scri-

bent over de leer van de remonstranten en de bezwaren tegen de Dordtse vaders. Dan volgen hoofdstukken over de goddelijke verkiezingen en verwerping, de dood van Christus en de verlossing der mensen door Dezen, des mensen verdorvenheid en bekering tot God en de manier van deze en tenslotte over de volharding der heiligen. Dan komt er nog een kort besluit. Bij de behandeling van de Leerregels is de schrijver in het algemeen niet ingegaan op de verwerping van de dwalingen van de remonstranten. Daarin wordt in feite hetzelfde gezegd als in de Leerregels zelf.

Dit boekje is een pleidooi voor de ware leer en daarom een opwekking om de belijdenis van de kerk te onderzoeken en recht te (leren) verstaan.

Het is een boek van 188 bladzijden. Het kost gebonden f 24,50.

B.

Uitgave van "De Banier",
Brigittenstraat 1, Utrecht,
tel. 030 - 313377

Tweeërlei Dienst door Drs. E.F. Vergunst. Dit boekje bevat twee preken van Drs. Vergunst, Hervormd predikant te Zoetermeer, gehouden bij twee doopbedieningen. De preken gaan over Mattheus 18 : 10 en Psalm 22 : 11.

Hij schrijft zelf in een Woord vooraf het volgende:

Hoe zwaar het kruis is dat ouders van gehandicapte kinderen te dragen hebben, leert men pas verstaan als men van zeer nabij met dit leed in aanraking komt. Te ondervinden dat ook daarin Gods genade niet alleen nodig maar ook genoeg is als de enige krachtbron om staande te blijven, schenkt in alle verdrukking een overvloedige vertroosting "opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting, waarmee wijzelf van God vertroost worden" (2 Corinthe 1 : 4b). Hiermee is de uitgave van de eerste van de in dit boekje opgenomen dooppreden gemotiveerd.

Zelf geconfronteerd met dit verdriet in het gezin van een van onze kinderen is mij gebleken hoe weinig lectuur voorhanden is om deze ouders vanuit Gods Woord een vertroostende handreiking te doen. Hoe komt het dat in velerlei geschriften die over geboorte en doop handelen deze zaak niet of nauwelijks aan de orde wordt gesteld? Wellicht dat men eerst zelf dit verdriet moet kennen om de pijn en aanvechtingen te verstaan en om te beseffen welk een genade dagelijks nodig is om in de onbegrepenheid van Gods weg het kruis Hem na te dragen. Is dat ook de oorzaak waarom wij deze kinderen en hun ouders wel met "medelijden" bezien, maar zo weinig werkelijk "medelijden"? (...)

Om dit boekje niet alleen bij de doop van gehandicapte kinderen, maar ook aan ouders van "gezonde" kinderen te kunnen uitreiken, heb ik gemeend ook de tweede dooppreek te moeten opnemen. Te meer mogen deze ouders hun voorrecht en dienst verstaan om hun kinderen op te voeden in de vreze des Heeren. Alleen daarin wordt de troost van Gods verbond ervaren, die toereikend is voor ons en onze kinderen om in de gemeenschap met Christus ons kruis Hem dagelijks navolgende vrolijk te dragen. (...)

We kunnen het boekje van harte aanbevelen. Het lezen moge velen tot zegen zijn. Het boekje kost f 9,75.

B.

Uitgave van B.V. Uitgeverij "De Banier",
Brigittenstraat 1, Utrecht,
tel. 030 - 313377.

Verleidende machten door J.A. Baayens. In dit boek worden de belangrijkste verleidende geesten in onze samenleving behandeld. De schrijver laat het licht van Gods Woord hierover schijnen. Hij laat zien dat er ook in vroeger tijden verleidende machten waren. Hij haalt aan wat verschillende op de voorgrond tredende personen vroeger of later daaromtrent hebben gezegd.

Op de achterzijde van de omslag lezen we o.a.: Ook het merendeel van onze christelijke jeugd is in de ban geraakt van de pop- en sportwereld.

Popmuziek, sport en sex voeren veel christelijke jongeren naar het moderne heidendom.

Wij moeten als christenen strijden tegen de vele gevaarlijke verleidingen, die onze jeugd in een eeuwige afgrond willen storten. Laten we onze ogen niet sluiten voor de werkelijkheid! Jongelui, jullie denk- en leefwereld wordt in dit boekwerk getekend. Het geluk van Gods kinderen is oneindig meer dan tijdelijk werelds genot. Ook ouders en opvoeders kunnen kennis nemen van de moderne jeugdcultuur, van de macht van de massamedia en van de kenmerken van een antichristelijke heidense samenleving. Machtige verleidingen worden ontmaskerd; de christenen worden opgewekt om te waken, en afgedwaalde jongeren worden in dit boek teruggedreven en aangespoord om de goede strijd te strijden.

Tot zover de toelichting op de achterzijde van het boek. De betekenis van het boek bestaat hierin dat er veel voorlichting geboden wordt. In dat opzicht is het vooral van belang voor opvoeders in de ruime zin van het woord. Het boek heeft ook betekenis voor jongeren die in de ban dreigen te komen of gekomen zijn van verleidende machten. Het spreekt de jongeren aan en wekt op om de Heere te zoeken.

We vragen ons af of het niet beter was geweest om twee boeken over deze stof te schrijven, het ene meer gericht op opvoeders om hen voor te lichten en het andere op de jeugdigen die in gevaar zijn of komen. Maar we nemen aan dat de schrijver er reden voor gehad heeft om in zijn boek zich zowel tot de opvoeders als tot de jeugdigen te richten. Het boek is verdeeld in de volgende hoofdstukken: 1. Een wereld vol verleiding, 2. De macht van de popwereld, 3. De macht van de sportwereld en 4. Strijd de goede strijd.

We kunnen het boek van harte aanbevelen en hopen dat het velen tot zegen is. Het telt 223 blz. en kost als paperback f 22,50.

B.

Uitgave van Boekencentrum b.v. 'sGravenhage, Echo Amersfoort en vereniging tot uitgave Van Gereformeerde Geschriften Amsterdam.

Genesis 3 door Dr. H.F. Kohlbrugge. Dit is het eerste deeltje in de Kohlbrugge-reeks. In een Ten geleide zegt het bestuur van bovengenoemde vereniging, dat de serie opent met de eerste prediking van Kohlbrugge in de Nederlandse Hervormde Kerk op de kansel van Vianen in 1856. Zo ligt nu — aldus het bestuur — voor ons een belangwekkend geschrift, waarin de rijke Schriftkennis en de grote originaliteit van Kohlbrugge's Schriftuitleg duidelijk aan de dag treden. Het is niet alleen een steun voor de predikanten bij de voorbereiding van hun prediking, het is ook dienstig voor persoonlijk Schriftonderzoek en meditatie, en een uitstekende leidraad voor bijbelkringen. Kohlbrugge heeft de preek die hij in Vianen hield later uitgewerkt en uitgegeven. Ds. D. van Heyst bewerkte de preek opnieuw en voorzag deze van een inleiding. De preek zelf is als volgt ingedeeld: 4. Genesis 3 voor de gemeente uitgelegd, 4. 1. 's Mensen diepe val en moedwillige overtreding, 4. 2. Gods opzoekende liefde, 4. 3. Gods heilig gebod en 's mensen onvermogen om het te verstaan, 4. 4. Het eeuwige evangelie, 4. 5. Gods vaderlijke kastijding, 4. 6. Het geloof en de gerechtigheid, die aan het geloof wordt toegerekend, 4. 7. Het leven des geloofs, of hoe het gesteld is met de voortgezette heiliging en met de ware dankbaarheid. Kohlbrugge heeft een eigen plaats ingenomen. Hij was door de Heere Zelf onderwezen en brengt ook in dit boekje rijke gedachten naar voren. Men leze zelf. Het boekje telt 84 blz. en kost f 11,90.

Op de achterzijde van de omslag staat dat het volgende deel de uitleg van Psalm 82 zal bevatten. Het is zeer belangrijk voor Kohlbrugge's visie op de zondagsheiligung.

B.

Boeken van Van den Berg b.v.
Zoutverkopersstraat 7, 3334 KJ Zwijndrecht,
tel. 078 - 100911

1. Dick en Peter door Emmi Steenbergen. De schrijfster begint als volgt: Zal ik jullie eens vertellen wie Dick en Peter zijn? Nou, dat zijn twee dikke vrienden, die veel op elkaar lijken. Als ze dezelfde kleren aan hebben, zou je zeggen dat het een tweeling is. Ze zijn ook bijna altijd bij elkaar. Ze maken natuurlijk ook wel eens ruzie, maar dat doet iedereen wel eens, zelfs de dikste vrienden.

Dick en Peter zijn 8 jaar en zitten in de derde klas bij Meester Sprank. (. . .) Dick heeft een heleboel broertjes en zusjes; ze hebben er negen kinderen. Peter heeft maar één broer, die is 12 jaar, maar daar speelt hij nooit meer. Daarom is Peter heel graag bij Dick thuis, want daar is het zo gezellig met al die kinderen! Zo, nu weten jullie al heel wat van die twee jongens, maar nog niet wat ze allemaal beleven. Dan zal ik jullie dat gauw vertellen, luister maar goed.

Het boek bevat mooie, leerzame verhalen. Het is pakkend geschreven. Het is voor kinderen van 8-10 jaar. Er zijn in totaal 11 verhalen. We noemen er een paar van: Van twee vlechten en twee natte broeken, Mee met het schip "Heidi", De pakken melk.

Het boek is bekroond met een eerste prijs in de aktie "Schrijftalent 1984". Het telt 101 pagina's en kost gebonden f 17,50.

2. Maartje en haar vriendinnetje uit de stad door Maartje Jans.

Dit boekje is bekroond met een 2e prijs in de aktie "Schrijftalent 1984". Het is om voor te lezen, vanaf 4 jaar, en om zelf te lezen, vanaf 6 jaar.

We kunnen begrijpen dat dit boekje een prijs gekregen heeft. Het is een heel aardig verhaal voor kleine kinderen. Maartje woont in een dorp. Daar woonde haar vriendinnetje vroeger ook, maar die is verhuisd naar een stad, omdat haar vader ander werk kreeg. Ze blijven vriendinnetjes. Zo komt het dat ze bij elkaar gaan logeren. Daarover gaat het verhaal, met alles wat bij een vakantie behoort. Op blz. 42 missen we iets. Er wordt ontbeten. Daarna dankt vader. Er wordt helemaal niet uit Gods Woord gelezen. Dat is te betreuren. Het godsdienstig milieu bevredigt niet. De schrijfster heeft in dit opzicht een gelegenheid voorbij laten gaan om aan kinderen voor te houden, dat we naar de Heere moeten luisteren en de Heere moeten zoeken.

Overigens vinden we het een heel mooi boekje voor kleine kinderen. Het telt 80 blz. en kost gebonden f 15,90.

Gerrit 2.

Hij schreef brieven aan de vrienden van zijn ouders over de grote werken des Heeren. De inhoud van een briefje aan een oom is nog bekend. Hij schreef zijn oom op 23 augustus 1848 als volgt:

Waarde oom!

Hopende gij dezen in goede staat van gezondheid moogt ontvangen. Door des Heeren vrije ontfermende goedheid heeft Hij op zo een walgelijk Adams kind willen nederzien. Och! ik mocht het zo klaar zien, dat ik uit sterven sterven leren moest.

Och! de Heere kwam mij zo voor uit de Openbaringen 21 vers 6: Ik ben de Alpha en de Omega, de eerste en de laatste. Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des Levens voor niet.

Och! ik mag bidden als het de Heere met Zijn raad bestaan kan, och of Hij mij wil bekeren; maar mocht het dan naar Zijn wil en Zijn raad zijn, dan zal Hij het ook wel maken, ik bid een versje en dat is:

Ik ben een kindje klein en teer, enz.

Hartelijk gegroet van mij,

Uw liefhebbende neef,

G. v. Doesburg,

Gerrit kreeg van een van zijn familieleden een naamversje en was er erg blij mee. Het bestaat uit 6 regels. De eerste letters vormen samen zijn voornaam. Het luidt zo: Lieve Gerrit! wenst gij God te dienen, Hem te zoeken dag en nacht

En Uw zonde aan Jezus klagen, die ook kinderen verwacht -

Reis dan voort mijn lieve jongen, Uw ouders

steeds tot vreugd

Reeds in Uw prille jaren, zoekt ge dan de

beste deugd

In Uw zonden Hem te klagen, Hem te smeken

om genâ

Totdat Hij, uit vrije ontferming, U in liefde

gadesla.

Op de school van zijn vader was hij een ijverige leerling. Hij had vooral veel belangstelling voor het oefenen in het zingen van psalmen. Zo leerde hij er vele van buiten.

Dat is hem later op zijn smartelijk ziekbed veel tot troost geweest.

Hij kwam geregeld bij een blinde vriendin, sprak met haar, las haar voor, leerde haar liederen enz. Hij ging ook naar anderen, die soms in druk verkeerden en las dan iets ter bemoediging voor, sprak tot troost en wees altijd op de Heere. Hij kwam bij mensen met tijdelijke goederen bedeed, die hij wees op een beter, eeuwig blijvend goed. Hij kwam bij zieke vrienden en las dan iets voor ter verkwikking.

Met zijn grootmoeder, die toen al 80 jaar oud was, kwam hij voor het eerst op een godsdienstig gezelschap. Hij liet zingen:

Want goedertieren is de Heer',

Zijn goedheid eindigt nimmermeer:

Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht,

Tot in het laatste nageslacht.

Op zijn negende verjaardag verzocht hij al zijn vrienden om in godsdienstige blijdschap de avond door te brengen. Hij zei toen: wie weet of dat wel ooit weer gebeurt! Nu moeten wij dadelijk zingen Ps. 103 : 8:

Gelijk het gras is ons kortstondig leven, enz.

Gerrit was altijd te vinden bij hen, die de Heere vreesden. Was hij door de weersgesteldheid verhinderd dan onderzocht hij thuis de waarheden van Gods Woord. Als hij 's avonds naar bed ging bad hij overluid. Hij droeg al zijn ziels- en lichaamsnoden aan de Heere voor. Hij vergat de behoeften van zijn ouders, betrekkingen en vrienden niet. Het was dan gedurig: Och Heere, red die man, help die vrouw, die lijder of die lijderes. Wanneer de Heere weer getoond had de Verhoorder van het gebed te zijn, veranderde hij zijn tonen in dankbare lofzeggingen. Hij was een bidder. De Geest der genade en der gebeden was rijkelijk over hem uitgestort. Zo gingen zijn dagen voorbij.

Als men hem vroeg: Gerrit, wat moet je toch worden? dan was zijn antwoord: och niets, ik zal vroeg sterven.

Hij was bang om te sterven. Hij miste de zalige vrede van het gemoed, die alle verstand te boven gaat en verkregen wordt door de zalige bewustheid van Jezus eigendom te zijn. Altijd was hij in bekommering. In het begin dacht hij voort te gaan van deugd tot deugd en van kracht tot kracht. Hij moest klagen over zijn lauwheid en lusteloosheid in de gebeden. Als hij in het gebed was, zei zijn zielevijand: bid maar niet. Hij kon echter niet nalaten zich voor de Heere neer te leggen. Hij had geen rust voor zijn ziel, voordat hij zijn Zielevriend door het geloof had omhelsd.

Zo naderde de tijd, dat de engel der verwoesting, de cholera, ook binnen de muren van Alkmaar drong.

B.

Wel eens op TEXEL geweest? Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogel- broedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust. U kunt op 'DE VERRASSING' gebruik maken van	volledig pension voor groot en klein. Prijzen v.a. f 285,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle komfort of sta-caravan. Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen. Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.
--	---

U bent hartelijk welkom in ons gezellige pension op de Veluwe: huiselijke en toch vakkundige volledige verzorging met als prima bekend staande keuken; geen radio en t.v.; zondag eerb., we hebben geen hinderlijke muziek; wel een fijn tweeklaviers orgel enz.

Het gehele jaar geopend.

HOTEL - PENSION

'IRENE'

Fam. Bostelaar

ELSPEET

tel. 05779 - 1236

ZIET U ER GEEN GAT MEER IN?

Behalve de rustgevende en kalmerende werking van onze plantaardige zenuwtabletjes, versterken zij ook het zenuwgestel. Ook bij langdurig gebruik geen gewenning! Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ

SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.